

2. SEPARATORY CIECZY LEKKICH TYPU ATOL

Separatory typu ATOL należą do I klasy separatorów, zgodnie z klasyfikacją normy PN-EN:858 „Instalacje oddzielaczy cieczy lekkich”. Gwarantowana normą maksymalna zawartość oleju pozostałościowego po przejściu przez separator wynosi do 5 mg/dm³.

Badania przeprowadzone przez Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie wykazały, że średnia zawartość substancji olejowych po przejściu przez separator typu ATOL wyniosła 2,62 mg/dm³, a więc blisko o połowę mniejsza niż wartość dopuszczalna wymagana przytoczoną normą.

Dodatkowe wyposażenie separatorów typu ATOL

Separatory typu ATOL mogą być dodatkowo wyposażone w zawór zapobiegający przelewom awaryjnym typu ATOL-PPA. Jest on rekomendowany do zabezpieczenia zbiorników wodnych, cieków, systemów kanalizacyjnych oraz terenów przyległych, przed wypływem cieczy lekkich, podczas awarii urządzeń zawierających te substancje, np.: cysterny, zbiorniki, stacje transformatorowe, instalacje służące do zasilania kotłów opalanych olejem, a także inne urządzenia, gdzie występuje niebezpieczeństwo wycieku oleju, mazutu, paliw itp.

Dobór wielkości nominalnej separatora

Zgodnie z zaleceniami normy PN-EN:858-2 wielkość nominalna separatora powinna być obliczona według następującej zależności:

$$NS = (Q_r + f_x * Q_s) * f_d \text{ [dm}^3/\text{s]}$$

NS - wielkość nominalna separatora;

Q_r - nominalny strumień wody deszczowej [dm³/s];

Q_s - maksymalny strumień ścieków technologicznych [dm³/s];

f_d - współczynnik gęstości cieczy lekkiej;

f_x - współczynnik utrudnienia zależny od rodzaju przepływających ścieków.

Zgodnie z zaleceniami Instytutu Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego, w Polsce ścieki deszczowe i ścieki technologiczne powinny być rozdzielone, a dobór separatora należy przeprowadzić według jednego z wzorów:

$$NS = Q_s * f_d * f_x$$

- dla ścieków technologicznych.

$$NS = Q_r * f_d$$

- dla ścieków deszczowych;

We wzorach współczynnik gęstości f_d uwzględnia zróżnicowane gęstości cieczy zawartej w ściekach doprowadzonych do separatora i wynosi odpowiednio:

a) dla gęstości do 0,85 g/cm³: $f_d = 1$

b) dla gęstości powyżej 0,85 g/cm³ do 0,90 g/cm³: $f_d = 1,5$

c) dla gęstości powyżej 0,90 g/cm³ do 0,95 g/cm³: $f_d = 2$

Współczynnik utrudnienia f_x uwzględnia niesprzyjające warunki oddzielania cieczy lekkich np. zawartość detergentów.

Zalecane wartości współczynnika utrudnienia w zależności od rodzaju ścieków są następujące:

a) do oczyszczania ścieków pochodzących z procesów przemysłowych, mycia pojazdów, czyszczenia części pokrytych olejem lub innych źródeł, np. stacje benzynowe: $f_x = 2$;

b) do oczyszczania ścieków deszczowych zanieczyszczonych olejem z obszarów nieprzepuszczalnych, np. parkingów samochodowych, dróg, placów fabrycznych: $f_x = 1$;

Dopływ ścieków technologicznych do separatora Q_s powinien być obliczony jako suma częściowych wypływów z pojedynczych źródeł według następującego wzoru:

$$Q_s = Q_{s1} + Q_{s2} + Q_{s3} \text{ [dm}^3/\text{s]}$$

Q_{s1} – wypływ z punktów czerpalnych,

Q_{s2} – wypływ z myjni samochodowych,

Q_{s3} – wypływ z wysokociśnieniowych urządzeń czyszczących

Wartości wypływów z punktów czerpalnych oraz z myjni samochodowych i wysokociśnieniowych urządzeń czyszczących należy przyjmować wg normy PN-EN 858: „Instalacje oddzielaczy cieczy lekkich, część 2: Dobór wielkości nominalnych, instalowanie, użytkowanie i eksploatacja, pkt. 4.3.4.1, 4.3.4.2 oraz 4.3.4.3.”

Nominalna wartość dopływu ścieków opadowych powinna wynosić:

$$Q_r \geq F * \Psi * \varphi * q \text{ [dm}^3/\text{s]}$$

F - powierzchnia zlewni [ha],
 Ψ - współczynnik spływu (współczynnik szczelności zlewni) [-],
 φ - współczynnik opóźnienia [-],
 q - miarodajne natężenie deszczu (nie mniej niż 15 dm³/s*ha,
 a dla obiektów magazynowania i dystrybucji paliw 77 dm³/s*ha)

Wartość współczynnika spływu (Ψ) zależy od rodzaju i spadku rozpatrywanej powierzchni cząstkowej, wchodzącej w skład zlewni wód odprowadzanych do separatora.

Wartość współczynnika opóźnienia odpływu (φ) oblicza się wg. wzoru:

$$\varphi = \frac{1}{\sqrt[n]{F}}$$

gdzie n - współczynnik zależny od spadku i kształtu zlewni, równy od 4 do 8:
 n = 4 dla wydłużonych zlewni o małym spadku,
 n = 6 dla spadków przeciętnych, gdy długość zlewni jest ok. 2 razy większa niż jej szerokość,
 n = 8 dla zwartych zlewni o większym spadku

Rodzinę separatorów typu ATOL tworzą następujące wersje urządzeń

Nr kat.	Symbol urządzenia	Nazwa urządzenia	Obszary zastosowania
2.1	ATOL	separator - wersja podstawowa	myjnie i warsztaty samochodowe
2.2	ATOL-OH	separator z wewnętrznym obejściem hydraulicznym	obiekty dystrybucji i magazynowania paliw, bazy transportowe, place postojowe przy warsztatach samochodowych, drogi utwardzone
2.3	ATOL-ZO	separator zintegrowany z osadnikiem	myjnie i warsztaty samochodowe
2.4	ATOL-OH-ZO	separator z wewnętrznym obejściem hydraulicznym, zintegrowany z osadnikiem	obiekty dystrybucji i magazynowania paliw, bazy transportowe, place postojowe przy warsztatach samochodowych, drogi utwardzone